

Offentlig upphandling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 38 motionsyrkanden om offentlig upphandling samt Riksrevisionens styrelses framställning 2006/07:RRS6 angående statliga bolag och offentlig upphandling. De behandlade yrkandena har väckts under den allmänna motionstiden 2006 och rör bl.a. frågor om sociala hänsyn vid upphandling, direktupphandling, kundvalssystem, kollektivavtal, antidiskrimineringsklausuler och upphandling på hälso- och sjukvårdens område. Ett stort antal av de frågor som tas upp i motionerna har behandlats i en utredning på upphandlingsområdet som avslutade sitt arbete under våren 2006. Dessa frågor bereds för närvarande i Regeringskansliet.

I betänkandet finns två reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Bakgrund	6
Direktupphandling	9
Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling	10
Kollektivavtal	13
Kundvalssystem	15
Små företags möjligheter vid upphandling och lokal upphandling	16
Verksamhet i offentlig egenregi och obligatorisk upphandling	17
Utmaningsrätt och upphandling i konkurrens	18
Utbildning och forskning rörande upphandlingsfrågor	20
LOU:s tillämpning på hälso- och sjukvårdsverksamhet	21
Riksrevisionens styrelses framställning om statliga bolag och offentlig upphandling	23
Reservationer	25
1. Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling, punkt 2 (s, v, mp)	25
2. Kollektivavtal, punkt 3 (s, v, mp)	28
Särskilt yttrande	30
Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling, punkt 2 (v, mp)	30
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Framställningen	32
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Direktupphandling

Riksdagen avslår motion

2006/07:Fi261 av Hans Backman (fp).

2. Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi218 av Karla López m.fl. (mp),

2006/07:Fi232 av Hillevi Larsson och Siw Wittgren-Ahl (båda s),

2006/07:Fi234 av Luciano Astudillo (s) yrkandena 1–4,

2006/07:Fi237 av Per Bolund (mp),

2006/07:Fi257 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s),

2006/07:Fi259 av Ronny Olander m.fl. (s),

2006/07:Fi267 av Anders Ygeman och Carin Jämtin (båda s) yrkande 1 och

2006/07:C321 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp) yrkande 2.

Reservation 1 (s, v, mp)

3. Kollektivavtal

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi215 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Claes-Göran Brandin (båda s),

2006/07:Fi217 av Josefin Brink m.fl. (v) yrkandena 1–3,

2006/07:Fi238 av Christina Axelsson m.fl. (s),

2006/07:Fi251 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s),

2006/07:Fi260 av Sylvia Lindgren och Christina Axelsson (båda s),

2006/07:Fi263 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s),

2006/07:Fi264 av Kerstin Andersson m.fl. (s) och

2006/07:Fi267 av Anders Ygeman och Carin Jämtin (båda s) yrkande 3.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. Kundvalssystem

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi235 av Mats Gerdau (m) yrkandena 1 och 2 samt

2006/07:Fi240 av Anne Marie Brodén (m) yrkande 3.

5. Små företags möjligheter vid upphandling och lokal upphandling

Riksdagen avslår motion

2006/07:Fi266 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s).

6. Verksamhet i offentlig egenregi och obligatorisk upphandling

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi207 av Anders Karlsson (s) yrkandena 1 och 2 samt

2006/07:Fi231 av Hillevi Larsson och Inger Jarl Beck (båda s) yrkande 1.

7. Utmaningsrätt och upphandling i konkurrens

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi222 av Hans Backman (fp) och

2006/07:Fi240 av Anne Marie Brodén (m) yrkandena 1 och 2.

8. Utbildning och forskning rörande upphandlingsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi212 av Elisabeth Svantesson (m) yrkandena 1 och 2,

2006/07:Fi231 av Hillevi Larsson och Inger Jarl Beck (båda s) yrkande 2 och

2006/07:Fi262 av Anne Ludvigsson (s).

9. LOU:s tillämpning på hälso- och sjukvårdsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fi211 av Solveig Ternström och Maria Kornevik Jakobsson (båda c) och

2006/07:Fi270 av Jan-Olof Larsson m.fl. (s).

10. Riksrevisionens styrelses framställning om statliga bolag och offentlig upphandling

Riksdagen avslår framställning 2006/07:RRS6.

Stockholm den 30 januari 2007

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Pär Nuder (s), Ulf Sjösten (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elindersson (m), Roger Tiefensee (c), Christer Nylander (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp) och Jörgen Hellman (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 38 motionsyrkanden angående offentlig upphandling från den allmänna motionstiden 2006. Vidare behandlas Riksrevisionens styrelses framställning 2006/07:RRS6 Statliga bolag och offentlig upphandling. En stor del av motionerna behandlas förhållandevis översiktligt mot bakgrund av att utskottet tidigare och senast våren 2006 behandlat de aktuella frågorna (bet. 2005/06:FiU19).

Utskottets överväganden

Bakgrund

Aktuell lagstiftningsverksamhet på EU-nivå

Nya EG-direktiv om offentlig upphandling

De tre tidigare direktiven för den klassiska sektorn (byggentreprenader, varor och tjänster) har sammanförts till ett direktiv, och det har gjorts redaktionella ändringar i syfte att göra dem mer lättlästa. De har omstrukturerats på ett sätt som mer kronologiskt följer upphandlingsprocessen, och varje artikel har försetts med en egen rubrik.

Nyheter

Ett helt nytt förfarande föreslås inom den klassiska sektorn, s.k. konkurrenspräglad dialog. Förfarandet får användas i de fall det inte är möjligt att i de tekniska specifikationerna ange vad som krävs för att tillgodose den upphandlande myndighetens behov. Förfarandet innefattar i huvudsak annonsering med angivande av myndighetens behov, kvalificering av sökandena och, efter avslutad dialog, infordrande av anbud och utvärdering. Dessutom införs bestämmelser om

- elektroniska auktioner (regler som ger myndigheterna rätt att använda sig av ett elektroniskt förfarande för att upprepade gånger presentera nya värden för anbud eller del av anbud i vissa fall) och
- regler om dynamiska inköpssystem (ett system för helt elektronisk upphandling, enligt fastställda urvalskriterier, av vissa vanliga, allmänt tillgängliga varor under en definierad tidsperiod).

Regler om konkurrenspräglad dialog, elektroniska auktioner och dynamiska inköpssystem är inte obligatoriska att genomföra i nationell lagstiftning. Medlemsstaterna kan således välja att avstå från att införa dem.

Direktivet för försörjningssektorerna

Direktivet täcker upphandling inom vatten, energi, transporter och posttjänster. Direktivet ges ett ändrat tillämpningsområde genom att det inte längre gäller för telekommunikationssektorn, medan däremot posttjänster förts in som en ny sektor.

Rättsmedelsdirektiven

Lagstiftningspaketet omfattar inte rättsmedelsdirektiven. Det finns två direktiv om rättsmedel vid överträdelse av reglerna om offentlig upphandling och upphandling inom försörjningssektorerna, 89/665/EEG respektive 92/13/EEG (rättsmedelsdirektiven).

De säkerställer att varje potentiell leverantör som anser sig ha lidit skada på grund av ett beslut av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i strid med bestämmelserna om upphandling kan begära överprövning av beslutet eller skadestånd.

Enligt uppgifter från Finansdepartementet pågår inom EU ett arbete som syftar till att göra EU-sanktionerna beträffande upphandlingar mer effektiva. Sverige kommer i EU-arbetet att stödja ett förslag om att effektiva rättsmedel ska införas. Kommissionen presenterade i maj 2006 ett förslag till ändringar i rättsmedelsdirektiven. Förslaget tar särskilt sikte på åtgärder mot otillåten direktupphandling och korta ledtider vid avtalslutande. Kommissionens förslag kommer att bli föremål för förhandlingar mellan medlemsstaterna innan eventuella ändringar i direktivet beslutas. Enligt det tyska ordförandeskapets schema för våren 2007 ska frågan tas upp vid ett rådsmöte (konkurrenskraftsrådet) i maj 2007 med sikte på att uppnå politisk enighet om ändringar i rättsmedelsdirektiven.

Aktuellt utredningsarbete i Sverige

Upphandlingsutredningen

Regeringen beslutade i april 2004 att tillkalla en särskild utredare (dir. 2004:47) med uppdrag att lämna förslag till hur två nya EG-direktiv om offentlig upphandling ska genomföras i svensk rätt (2004/14/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster (den klassiska sektorn) och 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster). I april 2005 beslutade regeringen att ge utredningen tilläggsdirektiv (dir. 2005:39). Enligt utredningsdirektiven ska utredaren lämna förslag till de författningsändringar som är nödvändiga och övriga åtgärder som direktivet kan ge anledning till. Utredaren är i övrigt fri att lämna de förslag som utredningsarbetet kan föranleda. Utredningen avgav ett delbetänkande den 15 mars 2005 (Nya upphandlingsregler, SOU 2005:22) och redovisade sitt uppdrag slutligt den 20 mars 2006 (Nya upphandlingsregler 2, SOU 2006:28). Medlemsstaterna ska ha genomfört EG-direktiven senast 21 månader efter det att de trätt i kraft (dvs. när de annonserats i Europeiska unionens officiella tidning), vilket innebär att direktivet borde ha införts i Sverige senast i januari 2006.

Upphandlingsutredningens betänkanden: överväganden

Affärsmässighet, miljöhänsyn och sociala hänsyn

I det delbetänkande som avgavs den 15 mars 2005 (Nya upphandlingsregler, SOU 2005:22) föreslår utredningen att begreppet affärsmässighet utmönstras ur 1 kap. LOU och att motsvarande bestämmelse utformas i enlighet med den nya bestämmelsen i EG-direktiven.

I det slutbetänkande som avgavs den 20 mars 2006 (Nya upphandlingsregler 2, SOU 2006:28) konstaterar utredningen att EG-rätten inte uppställer några hinder mot att införa bestämmelser som innebär att den upphandlande enheten bör ställa miljökrav eller sociala krav. Utredningen föreslår att bestämmelser förs in i LOU, enligt vilka upphandlande enheter ”bör” ställa miljökrav och sociala krav vid upphandling, i den utsträckning det är påkallat med hänsyn till upphandlingens art.

ILO:s konvention 94

I det slutbetänkande som avgavs den 20 mars 2006 (Nya upphandlingsregler 2, SOU 2006:28) uttalar utredningen att det får anses osäkert om en tillämpning av de krav som ställs i ILO-konventionen är förenliga med upphandlingsdirektiven och andra gemenskapsrättsliga regler. Utredningen tar inte ställning till huruvida en svensk ratifikation av konventionen ändå kan vara lämplig.

Konkurrenspräglad dialog, dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner

Upphandlingsutredningen föreslår i sitt slutbetänkande att bestämmelser om konkurrenspräglad dialog införs i den klassiska lagen (även vid upphandling under tröskelvärdena), att möjligheten öppnas att använda dynamiska inköpssystem (utan begränsning till upphandling över tröskelvärdena) samt att det även öppnas möjlighet att använda elektroniska auktioner utan begränsning till upphandling över tröskelvärdena.

Fast gränobelopp för direktupphandling

Upphandlingsutredningen föreslår i sitt slutbetänkande att ett fast gränobelopp för direktupphandling ersätter uttrycket ”lågt värde”. Inom den klassiska sektorn föreslås ett gränobelopp motsvarande 10 % (eller 20 % om särskilda skäl finns) av tröskelvärdet 236 000 euro för varor och tjänster, och 1 % av tröskelvärdet 5 923 000 euro för byggtreprenader. Inom försörjningssektorerna föreslås ett gränobelopp motsvarande 10 % (eller 20 % vid särskilt komplicerade upphandlingar) av tröskelvärdet 473 000 euro för varor och tjänster, och 1 % av tröskelvärdet 5 923 000 euro för byggtreprenader.

Arbetet i Regeringskansliet

Utredningens delbetänkande har beretts inom Regeringskansliet och en lagrådsremiss beslutades i maj 2006. Enligt uppgifter från Finansdepartementet kan ett lagrådsyttrande över remissen väntas i månadsskiftet januari/februari 2007, varefter beredningen fortsätter inom Regeringskansliet i

avsikt att lägga fram en proposition i juni 2007. Utredningens slutbetänkande har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Direktupphandling

Utskottets förslag i korthet

Regeringen bereder för närvarande förslagen från Upphandlingsutredningen om bl.a. direktupphandling. Med hänsyn till det pågående beredningsarbetet i Regeringskansliet avstyrks en motion om direktupphandling.

Motionen

I *motion 2006/07:Fi261* av Hans Backman (fp) anför motionären att en rapport från Konkurrensverket visar att konkurrensen påverkas negativt av den dåligt fungerande offentliga upphandlingen. Otillåten direktupphandling skadar konkurrensen, liksom bruket att upprätta s.k. konsortialavtal som förlängs och löper under lång tid utan att någon upphandling görs. Enligt motionären krävs åtgärder för att stävja otillåtna direktupphandlingar och avtal som löper under lång tid utan konkurrensupphandling.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU19 behandlat motionsyrkanden om direktupphandling. Utskottet ansåg då, med hänvisning till att frågan om direktupphandling var under beredning i Regeringskansliet, att de då väckta motionerna borde avslås av riksdagen. Riksdagen följde utskottets förslag, liksom då liknande yrkanden behandlades under det föregående riksmötet (bet. 2004/05:FiU9). Dessförinnan har utskottet i betänkande 2001/02:FiU12 avstyrkt regeringens förslag att direktupphandling ska medges när upphandlingens värde understiger fem basbelopp. Utskottet ansåg att effekterna av en fastställd gräns för direktupphandling behövde analyseras ytterligare. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag.

Regeringen uppdrog 2002 åt Statskontoret att göra en bedömning av vilka konsekvenser ett förslag om en fastställd gräns för direktupphandling kan få för små företags villkor. I sin rapport – En fastställd gräns för direktupphandling – konsekvenser för små företag (2002:25) – anförde Statskontoret att direktupphandling bör medges när upphandlingens värde understiger fyra prisbasbelopp.

Som nämnts ovan föreslår Upphandlingsutredningen i sitt slutbetänkande att ett fast gränsbelopp för direktupphandling ersätter uttrycket ”lågt värde”. Inom den klassiska sektorn föreslås ett gränsbelopp motsvarande

10 % (eller 20 % om särskilda skäl finns) av tröskelvärdet 236 000 euro för varor och tjänster och 1 % av tröskelvärdet 5 923 000 euro för byggtreprenader. Inom försörjningssektorerna föreslås ett gränobelopp motsvarande 10 % (eller 20 % vid särskilt komplicerade upphandlingar) av tröskelvärdet 473 000 euro för varor och tjänster och 1 % av tröskelvärdet 5 923 000 euro för byggtreprenader.

Finansutskottets ställningstagande

Upphandlingsutredningens förslag, som bl.a. berör direktupphandling, bereds som nämnts ovan inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det i nuläget finns skäl att föregripa resultatet av den pågående beredningen och avstyrker därför motion Fi261 (fp).

Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling

Utskottets förslag i korthet

Regeringen bereder för närvarande förslagen från Upphandlingsutredningen om bl.a. sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling. Utskottet anser att det inte finns skäl att föregripa det pågående beredningsarbetet inom Regeringskansliet och avstyrker därför motioner om sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling.

Jämför reservation 1 (s, v, mp) och särskilt yttrande (v, mp).

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi218* av Karla López m.fl. (mp) anføres att antidiskrimineringsklausuler har visat sig vara ett effektivt vapen mot otillbörlig diskriminering och att sådana klausuler bör göras obligatoriska vid offentlig upphandling. Motionärerna föreslår vidare att det berörda företaget skriftligen ska kunna redovisa de åtgärder som vidtagits för att följa gällande antidiskrimineringslagstiftning och att avtal ska kunna hävas om det berörda företaget eller någon av dess underleverantörer bryter mot antidiskrimineringsklausulen.

I *motion 2006/07:Fi232* av Hillevi Larsson och Siw Wittgren-Ahl (s) anføres att offentlig upphandling måste kunna ske både affärsmässigt och med villkoren att leverantörer och eventuella underentreprenörer tillämpar de löne- och anställningsvillkor som allmänt gäller för branschen på den ort där arbetet ska utföras. Motionärerna anser att de fackliga organisationernas inflytande och insyn i upphandlingsprocessen bör stärkas och anför

att den nuvarande lagstiftningen som MBL och LOU inte ger de fackliga organisationerna tillräcklig insyn och möjlighet att påverka vid upphandlingar.

I *motion 2006/07:Fi234* av Luciano Astudillo (s) yrkandena 1–4 anför att statliga myndigheter och bolag, kommuner och landsting är betydelsefulla ekonomiska aktörer. Enligt motionären bör staten motverka brott mot mänskliga rättigheter genom att i sin upphandling ta hänsyn till frågan om företagens etiska och sociala ansvar, och gentemot sina leverantörer kräva att de respekterar den internationella arbetsorganisationen ILO:s kärnkonventioner.

I *motion 2006/07:Fi237* av Per Bolund (mp) föreslås att det vid offentlig upphandling bör ställas krav på att leverantörer av programvara följer öppna standarder. Enligt motionären präglas programvarubranschen av monopolliknande strukturer, och ett krav på öppna standarder vid offentlig upphandling av programvara kan hjälpa till att bryta monopolsituationen på marknaden.

I *motion 2006/07:Fi257* av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (s) liksom i *motion 2006/07:Fi259* av Ronny Olander m.fl. (s) anför motionärerna att hänsyn bör tas till de anställdas villkor när anbud bedöms vid offentlig upphandling. För att undvika osund konkurrens bör villkoren för de anställda avseende löner, försäkringar, sociala förmåner och arbetsmiljö ligga i nivå med den bransch som upphandlingen avser.

I *motion 2006/07:Fi267* av Anders Ygeman och Carin Jämtin (s) yrkande 1 anför motionärerna att den svenska arbetsmarknadsmodellen, där stort ansvar och ett stort inflytande vilar på arbetsmarknadens parter, har varit framgångsrik. I nuläget är det dock inte möjligt för kollektivavtalsbärande fackföreningar att påverka underlaget för en offentlig upphandling, något som enligt motionärerna leder till att misstag begås i onödan. Motionärerna anser därför att en möjlighet för fackliga organisationer att påverka upphandlingsunderlaget inom sitt område bör införas.

I *motion 2006/07:C321* av Karin Svensson Smith m.fl. (mp) yrkande 2 anför motionärerna att det finns ett intresse inom det offentliga för att ställa etiska krav vid upphandlingar, och att staten skulle kunna bidra till hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning genom att aktivt börja konsumera rättvisemärkta produkter. Enligt motionärerna bör det därför vid statlig upphandling ställas krav på att underleverantörer och importörer följer grundläggande arbetsrätt.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling har behandlats av utskottet tidigare och senast i betänkande 2005/06:FiU19. Utskottet avstyrkte de då väckta motionerna med hänvisning till att frågan om sociala hänsyn var under beredning i Regeringskansliet. När det gäller sociala hänsyn vid upphandling konstaterar Upphandlingsutred-

ningen i sitt slutbetänkande att EG-rätten medger införande av bestämmelser som innebär att den upphandlande enheten bör ställa bl.a. sociala krav. Utredningen föreslår att bestämmelser förs in i LOU, enligt vilka de upphandlande enheterna bör ställa t.ex. sociala krav vid upphandlingar i den utsträckning det är påkallat med hänsyn till upphandlingens art.

Utskottet har tidigare behandlat ett motionsyrkande om antidiskrimineringsklausuler våren 2006 (bet. 2005/06:FiU19). Utskottet noterade då att regeringen i april 2006 beslutade om en ny förordning om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt. I förordningen slogs fast att de 30 största statliga myndigheterna i sina upphandlingskontrakt ska föra in ett antidiskrimineringsvillkor som ska ha till ändamål att motverka diskriminering i den verksamhet som regleras i avtalet. Villkoret ska förenas med något slags sanktion, och regeringen gav Nämnden för offentlig upphandling (NOU) i uppdrag att ta fram allmänna råd om hur sådana villkor lämpligen kan utformas, i samråd med Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning och Handikappombudsmannen. NOU har i samråd med dessa myndigheter tagit fram allmänna råd (2006:1) för tillämpningen av förordningen (2006:260) om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt.

Finansutskottets ställningstagande

Som framgått ovan är utredningens förslag för närvarande under beredning i Regeringskansliet. I frågan om antidiskrimineringsklausuler delar utskottet motionärernas uppfattning att de kan vara ett effektivt vapen för att motverka otillbörlig diskriminering. Användningen av sådana klausuler förefaller också ha ökat under de senaste åren enligt studier gjorda av NOU. Sedan i april 2006 finns en skyldighet för ett stort antal myndigheter att använda antidiskrimineringsklausuler i sina upphandlingskontrakt, och dessutom har det tagits fram allmänna råd (2006:1) från NOU gällande användningen av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt. Regeringen har även uttalat att detta ska förenas med sanktioner om antidiskrimineringsvillkoret inte uppfylls. Utskottet välkomnar att åtgärder i syfte att öka användningen av antidiskrimineringsklausuler, med sanktioner i fall av bristande efterföljelse, har vidtagits. Utskottet kan konstatera att motionärernas önskemål därmed i stor utsträckning är tillgodosedda. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Fi218 (mp).

Det saknas i övriga här berörda delar anledning att föregripa resultatet av det pågående beredningsarbetet, och utskottet avstyrker därför motionerna Fi232 (s), Fi234 (s) yrkandena 1–4, Fi237 (mp), Fi257 (s), Fi259 (s), Fi267 (s) yrkande 1 och C321 (mp) yrkande 2.

Kollektivavtal

Utskottets förslag i korthet

Regeringen bereder för närvarande förslagen från Upphandlingsutredningen och ser bl.a. över möjligheterna till ratificering av ILO:s konvention 94. Med hänsyn till det pågående beredningsarbetet inom Regeringskansliet avstyrks motioner om krav på kollektivavtal vid upphandling och om ratificering av konventionen.

Jämför reservation 2 (s, v, mp).

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi215* av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Claes-Göran Brandin (s) anføres att offentlig upphandling kan, och bör, användas som ett verktyg för att vidmakthålla och främja sociala förbättringar i samhället. Denna möjlighet används enligt motionärerna i alldeles för liten utsträckning för närvarande, samtidigt som upphandling kan utgöra ett betydelsefullt redskap för att komma till rätta med oönskade beteenden och ekonomisk exploatering av människor och miljö. Motionärerna anför vidare att det av EG-domstolens domar har framgått att EG-regler inte heller hindrar att samhället uppställer sociala krav på leverantörer av varor och tjänster och anser att Sverige bör pröva att i lagen om offentlig upphandling införa den rättighet som ger den fackliga organisationen rätt att delta vid upphandlingstillfället, i enlighet med MBL:s förhandlingsskyldighet. Dessutom anför motionärerna att Sverige bör ratificera ILO:s konvention 94 om arbetsklausuler i kontrakt där offentlig myndighet är part.

I *motion 2006/07:Fi217* av Josefin Brink m.fl. (v) yrkandena 1–3 anför att det framgår av Upphandlingsutredningens slutbetänkande att det inte finns några rättsliga hinder mot att införa ett krav på kollektivavtal vid upphandling, och enligt motionärerna bör krav på kollektivavtal uppställas vid all offentlig upphandling i syfte att motverka social dumpning. Vidare anser motionärerna att Sverige bör ratificera ILO:s konvention 94 eftersom detta kan bidra till att upprätthålla goda löne- och anställningsvillkor. Dessutom anför motionärerna att Sverige inom EU bör verka för att undanröja de eventuella hinder som kan finnas för ett beslut att i svensk lagstiftning införa krav på kollektivavtal vid offentlig upphandling.

I *motion 2006/07:Fi238* av Christina Axelsson m.fl. (s) anför motionärerna att globaliseringen ställer krav på ett stärkt regelverk för att säkerställa rättvisa och trygghet på arbetsmarknaden och ge myndigheter och fackföreningar redskap för effektiv kontroll. För att motverka lönedumpning och ekonomisk brottslighet vill motionärerna att det i LOU tydligt uttrycks att leverantörer till kommuner och deras underentreprenörer ska följa gällande svenska kollektivavtal.

I *motion 2006/07:Fi251* av Eva-Lena Jansson m.fl. (s) anför att det bör vara en självklarhet att myndigheter, kommuner och andra offentliga arbetsgivare i sina upphandlingar anlitar seriösa företag som följer spelreglerna på svensk arbetsmarknad. Motionärerna anser att Sverige nu bör ratificera ILO:s konvention 94 om sociala villkor vid offentlig upphandling.

I *motion 2006/07:Fi260* av Sylvia Lindgren och Christina Axelsson (s) anför motionärerna att den offentliga verksamheten måste vara ett föredöme för samhället i övrigt, tillämpa strikta regler och motverka fusk. Den ökande globaliseringen måste mötas med ett starkt regelverk för att säkerställa rättvisa och trygghet på arbetsmarknaden och ge myndigheter och fackföreningar redskap för effektiv kontroll. För att motverka lönedumpning och ekonomisk brottslighet vill motionärerna att det i LOU tydligt uttrycks att leverantörer till kommuner och deras underentreprenörer ska följa gällande svenska kollektivavtal.

I *motion 2006/07:Fi263* av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s) anför att det är viktigt att staten utövar inflytande och påtryckningar för att kräva kollektivavtal vid upphandling, i syfte att skapa trygghet, rättvisa och goda anställningsförhållanden i de företag som staten anlitar. Motionärerna förordar att det i lagen om offentlig upphandling tydligt ska stipuleras att, vid köp av varor eller tjänster i offentlig regi, de anställda i det aktuella företaget ska få ta del av fackliga kollektivavtal om staten ska överväga en affär.

I *motion 2006/07:Fi264* av Kerstin Andersson m.fl. (s) anför motionärerna att de svenska kollektivavtalen är en garant för trygga anställningsvillkor både för svensk arbetskraft och för löntagare från andra länder. Enligt motionärerna bör LOU ändras så att det i lagen införs ett tydligt krav på kollektivavtal hos anbudsgivare vid offentlig upphandling.

I *motion 2006/07:Fi267* av Anders Ygeman och Carin Jämtin (s) yrkande 3 anför att en tolkning av LOU som innebär ett förbud mot krav på kollektivavtal vid upphandling framstår som orimlig. Motionärerna anför vidare att EG-lagstiftningen på området inte utesluter, utan tvärtom förutsätter, sociala krav i upphandlingsprocedurer och att andra EU-länder tillämpar regler som innebär krav på kollektivavtal vid upphandling. Enligt motionärerna vore en liknande lagstiftning önskvärd även i Sverige.

Tidigare behandling

Liknande motionsyrkanden, med krav på att kollektivavtal ska kunna framställas vid upphandling respektive att Sverige ska ratificera ILO:s konvention 94, har behandlats tidigare av utskottet och senast i betänkande 2005/06:FiU19. Utskottet avstyrkte de då aktuella yrkandena med hänvisning till att frågan om en ratificering av ILO:s konvention 94 hade utretts av Upphandlingsutredningen och var föremål för beredning inom Regeringskansliet. Krav på kollektivavtal vid upphandling har varit föremål för rättslig prövning vid ett flertal tillfällen och befunnits strida mot LOU. Det fram-

går vidare av Upphandlingsutredningens slutbetänkande att det inte kan anses klarlagt huruvida en ratificering av ILO:s konvention 94 är förenlig med det EG-rättsliga ramverk som Sverige har att följa.

Finansutskottets ställningstagande

Frågan om en eventuell ratificering av ILO:s konvention 94 bereds fortfarande inom Regeringskansliet, och det saknas enligt utskottets mening skäl att föregripa resultatet av denna pågående beredningsprocess. Utskottet avstyrker därför motionerna Fi215, Fi217 (v) yrkandena 1–3, Fi238 (s), Fi251 (s), Fi260 (s), Fi263 (s), Fi264 (s) och Fi267 (s) yrkande 3.

Kundvalssystem

Utskottets förslag i korthet

Frågan om LOU:s tillämpning på kundvalssystem är föremål för överväganden inom Regeringskansliet. Med hänsyn till det pågående beredningsarbetet avstyrks motioner om en översyn av LOU avseende dess tillämplighet när kundvalssystem används.

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi235* av Mats Gerdau (m) yrkandena 1 och 2 anförs att kundvalsmodeller har fungerat väl i kommunal verksamhet, men att det uppkommit tvivel huruvida de är förenliga med LOU. Enligt motionären bör en översyn av LOU göras för att undanröja alla hinder för kundvalsmodeller i offentlig verksamhet, samtidigt som stöd i form av t.ex. utbildning bör erbjudas de kommuner som vill använda kundvalsmodeller.

I *motion 2006/07:Fi240* av Anne Marie Brodén (m) yrkande 3 anför motionären att det i nuläget råder viss oklarhet om hur LOU ska tolkas när det gäller kundvalssystem, och att det bör göras en översyn av LOU så att det av lagen tydligt framgår att kundvalssystem inte omfattas av kravet på offentlig upphandling.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU19 behandlat motionsyrkanden om kundvalssystem. Med hänvisning till att frågan är under beredning i Regeringskansliet avstyrkte utskottet de då aktuella motionerna. Utskottet noterade dessutom att det i Ekonomistyrningsverkets rapport *Effektivare statlig verksamhet med privat medverkan?* anmärks att Upphandlingskommittén i sitt slutbetänkande Mera värde för pengarna (SOU 2001:31)

föreslog att kundvalssystem skulle utredas i särskild ordning och att regeringen delade denna bedömning, men att något utredningsuppdrag ännu inte lagts ut.

Finansutskottets ställningstagande

Med hänvisning till att frågan om LOU:s tillämpning på kundvalssystem är föremål för beredning inom Regeringskansliet avstyrker utskottet motionerna Fi235 (m) yrkandena 1 och 2 och Fi240 (m) yrkande 3.

Små företags möjligheter vid upphandling och lokal upphandling

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till de EG-rättsliga principerna om likabehandling och förbud mot diskriminering, samt till de möjligheter som finns inom ramen för gällande regler att underlätta små företags möjligheter vid upphandling och lokal upphandling, avstyrker utskottet motioner på dessa områden.

Motionen

I *motion 2006/07:Fi266* av Britta Rådström och Lars Lilja (s) anförts att den ökade konkurrensutsättningen av offentlig verksamhet som t.ex. järnvägstrafik och postväsende har inneburit försämrad service i glesbygdssområden. Enligt motionärerna krävs det lika villkor, samma skyldigheter och samma kvalitetskrav i olika delar av landet om konkurrens ska vara till nytta för samhället. Vidare anser motionärerna att offentliga upphandlare i stat, kommun och landsting måste bli bättre på att följa upp resultaten av entreprenader och andra upphandlingar ur kvalitetssynpunkt, och att lagar och regler för upphandlingar måste utformas utifrån denna förutsättning för att hela landet ska leva på samma villkor.

Tidigare behandling

Utskottet har i betänkande 2005/06:FiU19 behandlat liknande motionsyrkanden, liksom tidigare i betänkande 2004/05:FiU9. Utskottet hänvisade då till uttalanden vid tidigare behandling av liknande yrkanden i betänkande 2001/02:FiU12. Av dessa uttalanden framgår att det inte är möjligt för en upphandlande enhet att ta lokala hänsyn vid offentlig upphandling, eftersom det strider såväl mot bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling som mot upphandlingsdirektiven och de EG-rättsliga principerna om likabehandling och förbud mot diskriminering. Det finns dock vissa möjligheter att inom regelverkets ram förbättra förutsättningarna för lokala

leverantörer att lämna anbud, vilket enligt utskottet kan vara önskvärt inte minst i samband med stora byggentreprenader. Likaså finns möjligheter att dela upp en upphandling i mindre delar för att på så vis underlätta för små företag att delta. Syftet får dock inte vara att kringgå reglerna om beloppsgränser i LOU. Med det anförda avstyrkte utskottet, i betänkande 2005/06:FiU19, de då behandlade motionerna.

Vad gäller upphandlingar under tröskelvärdena uttalade utskottet i betänkande 2004/05:FiU9 att det fr.o.m. den 1 juli 2001 har införts mer långtgående krav på annonseringar av upphandlingar under tröskelvärdena i syfte att öka små och medelstora företags möjligheter att delta i offentlig upphandling.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare uttryckta uppfattning angående möjligheterna att inom ramen för rådande rättsordning ta lokala hänsyn och dela upp upphandlingar i mindre delar. Utskottet anser att det är viktigt att även små företag har möjlighet att vara med och lägga anbud i upphandlingar, samtidigt som det är angeläget att kommuner och landsting samordnar och effektiviserar sina upphandlingar. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att de upphandlande enheterna – om det är praktiskt möjligt och ekonomiskt försvarbart – har möjlighet att dela upp upphandlingar i mindre delar när större volymer ska upphandlas, vilket ger fler företag möjlighet att lägga bud. Därmed avstyrker utskottet motion Fi266 (s).

Verksamhet i offentlig egenregi och obligatorisk upphandling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner rörande obligatorisk upphandling och verksamhet i offentlig egenregi, med hänvisning till att det bör ankomma på kommunerna att bestämma i vilken form de vill bedriva sin verksamhet.

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi231* av Hillevi Larsson och Inger Jarl Beck (s) yrkande 1 anför motionärerna att det finns allvarliga brister i den offentliga upphandlingen såsom den genomförs runt om i landet. På vissa håll utgår man enbart från lägsta pris när man genomför upphandlingen, vilket innebär att kvalitet och miljö- och jämställdhetshänsyn hamnar i skymundan. På andra håll i landet har privatisering blivit målet för upphandlingen. Därför har man inte låtit offentliga förvaltningar själva vara med i upphand-

lingen. Detta innebär enligt motionärerna dels att ledningen därmed förfördelat fungerande offentliga förvaltningar, dels att merkostnader uppstår för skattebetalarna eftersom det privata alternativet många gånger är dyrare än det offentliga. Lagstiftningen måste enligt motionärerna förändras på detta område så att även offentliga förvaltningar får delta i upphandlingen.

I *motion 2006/07:Fi207* av Anders Karlsson (s) yrkandena 1 och 2 anförs att Sveriges kommuner straffas genom att de inte kan omvandla delar av sin verksamhet från förvaltningsform till helägda bolag utan att därmed tvingas till upphandling.

Tidigare behandling

Liknande motionsyrkanden behandlades senast av utskottet i betänkande 2005/06:FiU19. Utskottet anförde då att kommunerna självklart ska kunna driva verksamhet i egen regi om de så önskar, och att det bör ankomma på kommunerna att bestämma om i vilken form man vill bedriva verksamheten. Med detta avstyrkte utskottet de då väckta motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare uttryckta uppfattning och vill i sammanhanget hänvisa till att begreppet ”upphandlande enhet” definieras i 1 kap. 6 § LOU. Av denna bestämmelse framgår att upphandlande enheter kan vara såväl bolag, föreningar, samfälligheter som stiftelser, förutsatt att de uppfyller de kriterier som lagen anger. Den juridiska form i vilken en verksamhet bedrivs är därmed inte avgörande för bedömningen av om en viss enhet – ett bolag, en förening eller en annan juridisk person – är en upphandlande enhet. Med detta avstyrker utskottet motionerna Fi207 (s) yrkandena 1 och 2 och Fi231 (s) yrkande 1.

Utmaningsrätt och upphandling i konkurrens

Utskottets förslag i korthet

Frågor om utmaningsrätt och upphandling i konkurrens kan komma att tas upp inom ramen för den pågående översynen av EG:s rättsmedelsdirektiv liksom inom den pågående översynen av den svenska upphandlingslagstiftningen. Utskottet anser inte att det finns skäl att föregripa resultatet av detta beredningsarbete och avstyrker därför motionsyrkanden om utmaningsrätt och upphandling i konkurrens.

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi222* av Hans Backman (fp) anförs att en grundläggande princip för ett sunt lokalt företagsklimat är att kommunen inte konkurrerar med det lokala näringslivet och att i princip alla former av tjänster som inte utgör ren myndighetsutövning kan läggas ut på entreprenad. Därför bör enligt motionären en utmaningsrätt införas, som ger enskilda entreprenörer eller anställda rätt att tvinga fram en upphandling av delar av kommunens och landstingets verksamhet.

I *motion 2006/07:Fi240* av Anne Marie Brodén (m) yrkandena 1 och 2 anför motionären att ökat utrymme bör ges till företagande och alternativa driftsformer inom ramen för offentlig upphandling. För att stärka konkurrensen bör LOU kompletteras med krav på att upphandling i konkurrens alltid ska ske när det finns förutsättningar för detta, vilket innebär att all verksamhet som inte är myndighetsutövning eller finansieras via olika pengsystem ska upphandlas i konkurrens. Dessutom bör LOU kompletteras med ett krav på att en upphandling får avbrytas enbart om det kan motiveras på strikt affärsmässiga grunder. Motionären anför vidare att en lagstadgad utmaningsrätt ska införas i avvaktan på att regler om konkurrensupphandling tas in i LOU.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU19 behandlat liknande motionsyrkanden och avstyrkte de då väckta yrkandena med hänvisning till att det bör ankomma på kommunerna att bestämma om de vill bedriva verksamhet i egen regi. Utskottet erinrade även om att bestämmelser med syfte att främja konkurrensen på upphandlingsområdet finns i lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling. Denna lag är avsedd att täcka ett behov som inte kan fyllas av LOU eller konkurrenslagen (1993:20) och har till syfte att främja effektiv konkurrens när anbudstävlingar anordnas av staten, kommuner och landsting. Lagen omfattar ett system med rättsregler som bl.a. ger utrymme för att i lämplig form gripa in mot vissa konkurrensnedvidande beteenden.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet noterar i detta sammanhang att ansvarigt statsråd anfört att privata alternativ inom t.ex. hälso- och sjukvårdsområdet kan bidra till att öka patientens valmöjlighet och understödja förnyelse, utveckling och effektivitet, men även att ett införande av utmaningsrätt i kommuner och landsting skulle innebära ett betydande ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Enligt statsrådet måste frågan därför övervägas noggrant innan ställning tas, samtidigt som utrymmet för förändringar i dagsläget är begränsat på grund av den pågående översynen av upphandlingslagstiftningen

och arbetet med rättsmedelsdirektiven inom EU. Utskottet ansluter sig i denna fråga till statsrådets uppfattning och avstyrker därmed motionerna Fi222 (fp) och Fi240 (m) yrkandena 1 och 2.

Utbildning och forskning rörande upphandlingsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till att det faller på varje upphandlande enhets ansvar att se till att den personal som sysslar med upphandlingsfrågor har den nödvändiga kompetensen, respektive att ansvaret för hanteringen av upphandlingsstatistik åvilar de berörda myndigheterna och att det i nuläget inte är motiverat med något initiativ på detta område från utskottets sida, avstyrker utskottet motioner om utbildning, forskning och statistikhantering på upphandlingsområdet.

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi212* av Elisabeth Svantesson (m) yrkandena 1 och 2 anför att en rapport från Verket för näringslivsutveckling (Nutek) visar på behovet av att höja kvaliteten i statistiken om offentlig upphandling och därigenom lägga en grund för forskning inom området. Motionären anser att en statistikdatabas över avslutade offentliga upphandlingar bör sättas upp, som ett led i en mer långsiktig strävan att utveckla en hållbar offentlig statistik avseende offentlig upphandling.

I *motion 2006/07:Fi231* av Hillevi Larsson och Inger Jarl Beck (s) yrkande 2 anför motionärerna att upphandlarnas kompetens måste förbättras och att alla som genomför en offentlig upphandling måste vara införstådda med de regler som gäller och inte bara ta hänsyn till pris utan även till kvaliteten, miljön, jämställdheten och arbetsmiljön.

I *motion 2006/07:Fi262* av Anne Ludvigsson (s) anför att det finns ett behov av kvalitetssäkring inom offentligt finansierade verksamheter. Metoder som t.ex. social redovisning och socioekonomiska bokslut syftar till att visa verksamhetens sociala mervärden och de samhällsekonomiska vinsterna. Motionären anför att det, för att stärka utvecklingen av metoder för kvalitetssäkring, krävs att kommuner och andra upphandlande enheter i ökad utsträckning efterfrågar kvalitetssäkring och utvärdering och bidrar till utvecklingen av metoderna och deras tillämpning.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om utbildning och kvalitetssäkring vid upphandling har behandlats av utskottet tidigare och senast i betänkande 2005/06:FiU19. Utskottet anförde då att det är av stor vikt att de upphandlande enheterna

besitter den nödvändiga upphandlingskompetensen eftersom detta är en förutsättning för att den offentliga upphandlingen ska fungera väl och leda till en effektiv användning av offentliga medel. Utskottet erinrade om att det får anses falla på varje upphandlande enhets ansvar att se till att den personal som sysslar med upphandlingsfrågor har den nödvändiga kompetensen, och att det finns ett stort utbud av kurser och utbildningar för upphandlare och beställare. Utbildningar och seminarier inom upphandlingsområdet anordnas bl.a. av Verket för förvaltningsutveckling (Verva) och av Sveriges Kommuner och Landsting, och utöver detta finns ett stort utbud av kurser i privat regi.

Finansutskottets ställningstagande

I fråga om utbildning och kvalitetssäkring vid upphandling anser utskottet, nu liksom tidigare, att några åtgärder från utskottets sida inte är påkallade. Med det sagda avstyrks motionerna Fi231 (s) yrkande 2 och Fi262 (s).

Vad gäller statistik om offentlig upphandling har NOU bl.a. i uppgift att samla in och bearbeta uppgifter för statistikändamål, enligt 1 § förordningen (1993:98) med instruktion för Nämnden för offentlig upphandling. Uppgifterna samlas in av Statistiska centralbyrån (SCB). De insamlade uppgifterna rör upphandlingar av företag inom försörjningssektorn, statliga myndigheter och försäkringskassor och avser upphandlingar under tröskelvärdena för respektive område. Ansvaret för hanteringen av statistiken åvilar de berörda myndigheterna, och utskottet anser inte att det i nuläget är motiverat med något initiativ på detta område från utskottets sida. Därmed avstyrker utskottet motion Fi212 (m) yrkandena 1 och 2.

LOU:s tillämpning på hälso- och sjukvårdsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till att Upphandlingsutredningens förslag om förändringar i LOU bereds i Regeringskansliet avstyrker utskottet motioner om offentlig upphandling inom hälso- och sjukvård m.m.

Motionerna

I *motion 2006/07:Fi211* av Solveig Ternström och Maria Kornevik-Jakobson (c) anför motionärerna att utformningen och tillämpningen av dagens upphandlingslagstiftning medför att småskaliga, ideella eller personaldrivna vård- och omsorgsgivare får svårt att konkurrera, framför allt på grund av de korta upphandlingsperioderna. Enligt motionärerna bör LOU:s regler om förnyelse och förlängning av kontrakt ses över, i syfte att i högre grad möjliggöra förlängningar av existerande avtal utan ny upphandling. I stäl-

let för nya upphandlingar kan enligt motionärerna återkommande kontroller av verksamhetens måluppfyllelse genomföras för att undvika risken att längre avtalstider inverkar menligt på effektiviteten och kvaliteten i tjänsterna.

I *motion 2006/07:Fi270* av Jan-Olof Larsson m.fl. (s) anför motionärerna att LOU i grunden fungerat bra, men att den i vissa fall kan komma i konflikt med hälso- och sjukvårdslagens (HSL) krav. Enligt motionärerna kan upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster komma i konflikt med patientens fria val av vårdgivare, och för att tillgodose patientens rätt till fria val bör direktupphandling vara tillåten i dessa fall. Vidare anføres att rättsläget i dag är oklart och att det kan uppstå en konflikt mellan LOU och HSL i fråga om vårdavtal som ska förlängas efter prövning, där HSL:s krav på kontinuitet kan stå emot LOU:s krav på konkurrens. Motionärerna anser att en översyn av LOU avseende upphandling av tjänster inom vård, skola och omsorg bör initieras.

Tidigare behandling

Utskottet har senast i betänkande 2005/06:FiU19 behandlat yrkanden om LOU:s tillämpning på hälso- och sjukvårdsområdet. De då väckta yrkandena avstyrktes med hänvisning till att utskottet tidigare prövat liknande förslag och att de aktuella frågorna var föremål för beredning inom Regeringskansliet med anledning av Upphandlingsutredningens förslag.

Frågor om offentlig upphandling inom hälso- och sjukvård togs även upp av socialutskottet i samband med riksdagens behandling av proposition 2004/05:145 Driftsformer för offentligt finansierade sjukhus. Socialutskottet uttalade i detta sammanhang att frågor om offentlig upphandling, bl.a. en översyn av bestämmelserna i 6 kap. LOU, var föremål för utredningsarbete inom Upphandlingsutredningen. Med hänsyn till det pågående utredningsarbetet avstyrkte utskottet ett antal motioner rörande offentlig upphandling inom hälso- och sjukvården (bet. 2004/05:SoU18). Under riksmötet 2005/06 behandlade och avstyrkte socialutskottet även ett yrkande om upphandling inom vårdsektorn med samma motivering (bet. 2005/06:SoU17).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet konstaterar att beredning med anledning av Upphandlingsutredningens förslag fortfarande pågår i Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det finns skäl att föregripa resultatet av denna beredning genom att initiera en översyn av LOU på de områden som lyfts fram av motionärerna och avstyrker därmed motionerna Fi211 (c) och Fi270 (s).

Riksrevisionens styrelses framställning om statliga bolag och offentlig upphandling

Utskottets förslag i korthet

De åtgärder som vidtagits eller aviserats av regeringen gällande statliga bolag och offentlig upphandling innebär enligt utskottets mening att de synpunkter som framställts av Riksrevisionens styrelse i huvudsak har tillgodosetts. Därmed avstyrker utskottet Riksrevisionens styrelses framställning 2006/07:RRS6 Statliga bolag och offentlig upphandling.

Framställningen

Riksrevisionen har granskat om regeringen och tillsynsmyndigheten, Nämnden för offentlig upphandling (NOU), har försäkrat sig om att statliga bolag som omfattas av LOU tillämpar lagens regler. Enligt Riksrevisionen visar granskningen på flera med varandra sammanhängande problem på detta område, med bl.a. kvarstående oklarheter angående vilka bolag som omfattas av LOU där bolagen kan ha ett egenintresse av att inte följa upphandlingsreglerna. Dessutom har NOU en svag ställning i förhållande till de statliga bolagen eftersom myndigheten inte kan besluta några sanktioner i fall där bolagen har en annan uppfattning och väljer att inte tillämpa upphandlingsreglerna i sin verksamhet. Vidare anför Riksrevisionen att det inte heller inträder några sanktioner i de fall då bolag inte följer domstolsbeslut. Granskningen visar enligt Riksrevisionen att problemen med bristande sanktionsmöjligheter i LOU gäller såväl statliga bolag som andra upphandlande enheter, t.ex. kommunala bolag och statliga myndigheter.

Med utgångspunkt i den gjorda granskningen har Riksrevisionens styrelse gjort en framställning till riksdagen med ett yrkande att regeringen ska ta initiativ till att genomföra de ändringar i LOU som krävs för att dels införa effektiva sanktioner mot de upphandlande enheter som inte respekterar domstolsbeslut, dels ge tillsynsmyndigheten (NOU) en starkare roll.

Finansutskottets ställningstagande

Den granskningsrapport som låg till grund för framställningen tas upp i budgetpropositionen för 2007. Regeringen anför där att inriktningen för vart och ett av bolagen har beslutats av riksdagen, och att eventuella förtydliganden av bolagens samhällsuppdrag därför bör ske efter beslut av riksdagen. Vidare anføres att frågan huruvida statliga bolag är upphandlande enheter eller inte avgörs av domstolarna och i sista hand av EG-domstolen, oavsett vad bolagen själva anser i frågan. I detta sammanhang uttalar regeringen att aktiebolagsformen för en verksamhet dock inte får utnyttjas som ett sätt att kringgå upphandlingslagstiftningen. Vad gäller frå-

gan om tillsynsmyndighetens befogenheter hänvisar regeringen till att frågan kommer att bli föremål för överväganden i samband med den pågående översynen av EG:s rättsmedelsdirektiv, som även rör bl.a. frågan om sanktioner när upphandlande enheter inte följer tillämpliga regler i sin verksamhet (prop. 2006/07:1, utg.omr. 24 s. 56 f.).

Utöver detta noterar utskottet att regeringen den 17 januari 2007 givit Konkurrensverket i uppdrag att – under förutsättning att riksdagen fattar erforderliga beslut – vidta de åtgärder som behövs för att inordna NOU:s verksamhet i Konkurrensverket per den 1 juli 2007 (dnr N2006/11640/NL). Regeringen föreslår sammanslagningen i syfte att öka effektiviteten och stärka organisationen för att hantera kommande arbetsuppgifter. Enligt utskottet bör ett inordnande av NOU:s verksamhet i Konkurrensverket kunna bidra till en stärkt tillsynsverksamhet på upphandlingsområdet.

Sammantaget anser utskottet att de åtgärder som vidtagits eller aviserats av regeringen med anledning av Riksrevisionens styrelses framställning innebär att de synpunkter som framställts i huvudsak har beaktats. Därmed avstyrker utskottet det yrkande som framställs i Riksrevisionens styrelses framställning 2006/07:RRS6.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling, punkt 2 (s, v, mp)

av Pär Nuder (s), Sonia Karlsson (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Mikaela Valtersson (mp) och Jörgen Hellman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2006/07:Fi218 av Karla López m.fl. (mp),

2006/07:Fi232 av Hillevi Larsson och Siw Wittgren-Ahl (båda s),

2006/07:Fi234 av Luciano Astudillo (s) yrkandena 1–4,

2006/07:Fi257 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s),

2006/07:Fi259 av Ronny Olander m.fl. (s),

2006/07:Fi267 av Anders Ygeman och Carin Jämtin (båda s) yrkande 1 och

2006/07:C321 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp) yrkande 2 och

avslår motion

2006/07:Fi237 av Per Bolund (mp).

Ställningstagande

Staten, kommunerna och landstingen upphandlar för omkring 400 miljarder kronor per år och den offentliga upphandlingen utgör också en stor del av samhällsekonomin. Vi menar att den offentliga upphandlingen, som har stor ekonomisk betydelse, bör användas som ett verktyg för att genomföra sociala förbättringar i samhället i mycket högre grad än vad som görs i dag. För oss är det också självklart att alla som arbetar i Sverige ska ha rätt till lika villkor för lika arbete oavsett om de bor i vårt land permanent eller tillfälligt. Inga arbetsgivare ska tillåtas att dumpa löner och anställningsvillkor genom att kringgå eller missbruka regelverket på den svenska arbetsmarknaden. Det borde enligt vår mening vara en självklarhet att myndigheter, kommuner och andra offentliga arbetsgivare i sin upphandling anlitar seriösa företag som följer spelreglerna på svensk arbetsmarknad.

Staten, kommunerna och landstingen ställer dock i dag alltför sällan krav på sina leverantörer vad gäller krav på kollektivavtal och respekt för deklarationen om de mänskliga rättigheterna och för ILO:s kärnkonventioner. Samtidigt har det framgått av domar från EG-domstolen att det inte strider mot gemenskapsrätten att vid upphandlingar ställa olika sociala krav på leverantörer av varor och tjänster. Dessutom framgår tydligt av Upphandlingsutredningens betänkande (SOU 2006:28), som är tänkt att vara utgångspunkt för en översyn av lagen om offentlig upphandling (LOU), att det inte finns några rättsliga hinder mot att ställa etiska, miljömässiga och sociala krav vid upphandling.

Vi anser därför att LOU bör ses över på flera punkter för att möjliggöra ett större inslag av sociala hänsyn vid upphandling och ett förbättrat skydd för arbetstagares rättigheter.

I dag uppställer inte lagstiftningen något krav att anbudsgivare och eventuella underentreprenörer i en upphandling ska tillämpa de löner och övriga anställningsvillkor som allmänt gäller för arbetet i branschen och på den ort där arbetet utförs. Detta har lett till att personalen i vissa fall fått sämre anställningsvillkor och otryggare arbetsförhållanden som en direkt följd av en offentlig upphandling där leverantören inte följt branschpraxis. Ett krav på att anbudsgivare och underleverantörer ska tillämpa de löner och övriga anställningsvillkor som allmänt gäller för arbetet i branschen och på den ort där arbetet utförs bör därför tas in i LOU. Dessutom är det viktigt att de fackliga organisationerna ges en möjlighet att agera för att gällande allmänna villkor tillämpas i upphandlingar, och de fackliga organisationerna bör därför ges rätt att delta i och påverka upphandlingar. Den nuvarande lagstiftningen – främst LOU och MBL – ger inte de fackliga organisationerna tillräcklig insyn i och påverkansmöjligheter vid upphandlingar. En viktig aspekt av detta är att kollektivavtalsbärande fackföreningar måste ges möjlighet att påverka underlaget för en upphandling. Detta skulle innebära att onödiga misstag kan undvikas på ett tidigt stadium i upphandlingsprocessen.

I dagens globaliserade ekonomi är det enligt vår mening angeläget att den offentliga upphandlingen inte – avsiktligt eller oavsiktligt – bidrar till att upprätthålla ojämlika handelsvillkor, brott mot mänskliga rättigheter, miljöförstöring, korruption och undermåliga arbetsförhållanden för leverantörers anställda. Staten bör därför ta sitt ansvar som en stor konsument och tillämpa en upphandlingspolicy där man gentemot sina leverantörer kräver respekt för ILO:s kärnkonventioner genom hela produktionskedjan. Det bör också utredas hur en sådan policy bäst följs upp. Som ett första steg mot en sådan policy bör staten påbörja en dialog kring mänskliga rättigheter med de företag som levererar livsmedel och arbetskläder. Det har också framkommit att vissa produkter som köps in från utlandet av svenska kommuner produceras under mycket dåliga arbetsvillkor. I ett uppmärksammat fall hade svenska kommuner köpt in sten som producerades i Kina under dåliga förhållanden, med otillräcklig skyddsutrustning och bris-

ter i arbetsmiljön. Som en följd har svenska kommuner nu tagit initiativ för att minska dessa problem och bl.a. påbörjat arbetet med att ta fram en uppförandekod som ska sätta tryck på industrin att förbättra arbetarnas villkor. Vi anser att staten skulle kunna bidra till en bättre och mer hållbar utveckling genom att aktivt börja konsumera rättvisemärkta produkter och verka för att fattiga bönder får skäligt betalt för sina produkter. Den statliga upphandlingen bör därför ställa krav på underleverantörer och importörer för att se till att de följer grundläggande arbetsrätt.

Ett konkret område där det finns möjlighet att genom krav vid upphandling påverka företagens agerande är kampen mot diskriminering, genom att antidiskrimineringsklausuler tas in i de statliga upphandlingsavtalen. Även om införandet av antidiskrimineringsklausuler leder till att endast en del av de inblandade företagen i Sverige skärper sitt antidiskrimineringsarbete, bör detta leda till förbättrade möjligheter för dem som i dag utsätts för diskriminering. Erfarenheter från statlig upphandling i USA och Kanada visar också tydligt på positiva effekter av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingsavtal genom att svagare grupper på arbetsmarknaden kunnat stärka sin position.

Vi anser därför att en antidiskrimineringsklausul med den lydelse som föreslås i Miljöpartiets motion 2006/07:Fi218 bör användas vid all statlig offentlig upphandling. Av klausulen framgår att kraven avser leverantörens hela verksamhet och för underleverantörer. Dessutom klargörs att leverantörens åtgärder mot diskriminering ska kunna följas upp löpande och att brott mot klausulen utgör grund för hävning av upphandlingsavtalet.

Kampen mot diskriminering vid offentlig upphandling är både en demokratifråga och en kvalitetsfråga. Ur ett demokratiskt perspektiv är det olyckligt om skattemedel går till företag som är villiga att diskriminera på grund av ovidkommande faktorer i sin verksamhet, och dessutom kan en sådan användning av statens medel få en negativ inverkan på skattemoralen och viljan att betala skatt. Samtidigt innebär också den gällande diskrimineringslagstiftningen att det vid t.ex. anställningar inte får tas ovidkommande hänsyn utan att den mest kvalificerade sökanden ska anställas. Diskriminering innebär i dessa fall att den ekonomiska effektiviteten får stå tillbaka för irrelevanta faktorer, vilket kan försämra kvaliteten på de tjänster som den diskriminerande leverantören erbjuder. Den föreslagna antidiskrimineringsklausulen kommer att leda till förbättrade möjligheter för alla som diskrimineras i Sverige, avsett kön, etnicitet, religion, funktionshinder eller sexuell läggning, och vi anser därför att den bör införas snarast möjligt.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad vi anfört om sociala hänsyn, fackligt inflytande och respekt för mänskliga rättigheter, ILO:s kärnkonventioner och antidiskrimineringsklausuler vid offentlig upphandling. Detta innebär att riksdagen bör delvis bifalla

motionerna Fi218 (mp), Fi232 (s), Fi234 (s), Fi257 (s), Fi259 (s), Fi267 (s) yrkande 1 och C321 (mp) yrkande 2 och avslå övriga här aktuella motioner.

2. Kollektivavtal, punkt 3 (s, v, mp)

av Pär Nuder (s), Sonia Karlsson (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Mikaela Valtersson (mp) och Jörgen Hellman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om krav på kollektivavtal vid upphandling och ratificering av ILO:s konvention 94. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2006/07:Fi215 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Claes-Göran Brandin (båda s),

2006/07:Fi217 av Josefin Brink m.fl. (v) yrkandena 1–3,

2006/07:Fi238 av Christina Axelsson m.fl. (s),

2006/07:Fi251 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s),

2006/07:Fi260 av Sylvia Lindgren och Christina Axelsson (båda s),

2006/07:Fi263 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s),

2006/07:Fi264 av Kerstin Andersson m.fl. (s) och

2006/07:Fi267 av Anders Ygeman och Carin Jämtin (båda s) yrkande 3.

Ställningstagande

När det gäller möjligheten att kräva kollektivavtal vid offentlig upphandling anser vi att den nuvarande upphandlingslagstiftningen är bristfällig och behöver förändras för att motverka social dumpning och trygga goda arbetsvillkor för anställda hos leverantörer och underleverantörer.

Den svenska arbetsmarknaden utmärks av att kollektivavtalen har en stor täckning och omfattar över 90 % av arbetstagarna, eftersom dessa avtal har en normerande verkan och även gäller för oorganiserade arbetstagare. På grund av detta har det inte funnits något behov av att lagstiftningsvägen fastslå att ett kollektivavtal gäller erga omnes, dvs. för alla arbetstagare inom ett visst geografiskt område eller en viss bransch. Genom tidigare lagstiftningsarbete inom EU, när det s.k. utstationeringsdirektivet (96/71/EG) antogs, har det efter initiativ från Sverige och Danmark tydliggjorts att både svenska och danska kollektivavtal kan jämföras med erga omnes-avtal. Detta klargör enligt vår mening att krav på kollektivavtal vid offentlig upphandling har en hög legitimitet i Sverige.

Rättsutvecklingen inom EU visar också att EG-rätten numera inte uppställer några rättsliga hinder mot att ställa bl.a. sociala krav vid upphandling, något som bekräftas genom uttalanden av Upphandlingsutredningen

(SOU 2006:28) och även gäller för den svenska lagstiftningen. Krav på kollektivavtal vid all offentlig upphandling är enligt vår mening ett kraftfullt verktyg i kampen mot social dumpning, och regeringen bör därför säkerställa att kollektivavtal kan och ska krävas vid all offentlig upphandling. Enligt gällande regler talas det om att ”likvärdiga villkor” kan uppställas, men vi anser att detta är en alltför svag skrivning och att LOU bör ändras så att det tydligt framgår att det är kollektivavtal som ska krävas. Det förefaller under alla omständigheter orimligt att regering och riksdag i olika sammanhang uttrycker stor enighet om att den svenska modellen med kollektivavtal som huvudsakligt verktyg för att reglera förhållandena på arbetsmarknaden är ett bra system, samtidigt som det offentliga självt inte förmår bidra till att stärka en fortsatt hög grad av kollektivavtalstäckning på arbetsmarknaden, när den bedriver upphandling för skattebetalarnas medel.

En närliggande fråga rör ratificering av ILO:s konvention 94, som slår fast att offentliga myndigheters upphandling ska innehålla klausuler som garanterar arbetare löner, arbetstid och andra arbetsvillkor som inte är mindre förmånliga än de som finns i kollektivavtal för arbete av samma sort i den bransch och i det område där arbetet utförs. En ratificering av ILO:s konvention 94 skulle, liksom ett krav på kollektivavtal vid upphandling, kraftigt förbättra möjligheterna att motverka social dumpning, eftersom företag som konkurrerar med hjälp av dåliga villkor för sin personal då utestängs från offentliga upphandlingar. Konventionen underlättar upprätthållandet av goda löne- och anställningsvillkor i vårt land, och vi anser att Sverige nu bör ratificera den.

Det har dock uppgetts att det finns frågetecken när det gäller förhållandet mellan gällande EG-rätt å ena sidan och konventionens regler å andra sidan. Upphandlingsutredningen diskuterar frågan huruvida ILO:s konvention 94 är förenlig med EG-rätten men ger inget entydigt besked om sin uppfattning. Kollektivavtal i stället för lagstiftning är ett grundläggande inslag i den svenska modellen; regeringen bör därför inom EU verka för att undanröja de eventuella hinder som EG-rätten kan uppställa mot att krav på kollektivavtal kan uppställas vid offentlig upphandling. Med hänsyn till att sammanlagt nio EU-länder redan har ratificerat konventionen förefaller det dock osannolikt att det numera finns några EG-rättsliga hinder mot en ratificering av konventionen även i Sverige.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad vi har anfört om krav på kollektivavtal vid upphandling, en ratificering av ILO:s konvention 94 och ett undanröjande av eventuella EG-rättsliga hinder för krav på kollektivavtal vid offentlig upphandling. Detta innebär att riksdagen bör delvis bifalla motionerna Fi215 (s), Fi217 (v) yrkandena 1–3, Fi238 (s), Fi251 (s), Fi260 (s), Fi263 (s), Fi264 (s) och Fi267 (s) yrkande 3.

Särskilt yttrande

Sociala och icke-kommersiella hänsyn vid upphandling, punkt 2 (v, mp)

Ulla Andersson (v) och Mikaela Valtersson (mp) anför:

Vi anser att initiativ bör tas för att genom särskilda krav vid upphandling förbättra konkurrensen på programvarumarknaden. Vi menar också att det är olyckligt att denna problematik, och behovet av åtgärder på området, inte över huvud taget belyses i det nu aktuella betänkandet om offentlig upphandling utan behandlas svepande tillsammans med yrkanden som rör andra aspekter av den offentliga upphandlingen. Vi väljer därför att yttra oss särskilt över motionsförslaget att kräva öppna standarder vid upphandling av programvara till datorer. Detta är ett steg mot demokratisering av och ökad jämlikhet i den elektroniska infrastrukturen. Ett sådant krav skulle enligt vår mening kunna förbättra situationen för såväl konsumenter som småföretag inom IT-branschen.

Ett krav på att öppna standarder används vid upphandling av programvara skulle minska de negativa konkurrens effekterna av att många program i dag endast finns i slutna filformat. Ett filformat beskriver hur datafiler, t.ex. textdokument i ett ordbehandlingsprogram, lagras digitalt som ettor och nollor. Med ett slutet filformat kan normalt bara det ursprungliga programmet läsa och skriva till filen, och formatet är bara känt av det företag som tillverkat programmet. Om filformatet däremot dokumenteras och publiceras blir det ett öppet filformat. När flera tillverkare av program enas om att använda samma format uppstår därigenom en öppen standard. Öppna standarder är också viktiga för att definiera hur data ska utbytas mellan olika elektroniska system.

I dag domineras marknaden för programvaror till datorer av ett fåtal stora aktörer och har fått en alltmer monopolliknande karaktär, framför allt när det gäller kontorsprogram och affärssystem. Monopolstrukturen kan förklaras av att de standarder som används av programmen ägs av enskilda företag på marknaden, så att endast dessa företag kan leverera programvaror som interagerar fullt ut med de aktuella standarderna. Monopolsituationen leder till att marknadsmekanismerna sätts ur spel med följd att såväl konsumenterna som de övriga producenterna får en svagare ställning. Konsumenterna drabbas av uppdrivna priser på grund av bristfällig konkurrens, och de övriga producenterna saknar möjligheten att konkurrera på lika villkor. Framför allt innebär situationen att själva den infrastruktur inom ramen för vilken fortsatt kreativt utvecklingsarbete kan ske, begränsas av ekonomiska intressen.

Ett medel för att bryta denna monopolsituation är att vid upphandlingar kräva att leverantörer av programvara ska följa öppna standarder. Därför måste öppna standarder finnas med som ett grundläggande krav för all

offentlig upphandling av programvara, i alla de fall då det finns öppna standarder för det ändamål som upphandlingen avser. Ett sådant initiativ innebär att konsumenterna blir mindre beroende av en specifik leverantör, vilket motverkar inlåsnings effekter. Dessutom minskas beroendet av stora utländska IT-företag, och detta kan stimulera den inhemska IT-branschen med fler jobb som följd. Eftersom offentlig förvaltning till stor del sätter de facto-standarderna på den svenska marknaden kan ett krav på öppna standarder få en positiv effekt på denna marknad som helhet.

En viktig och övergripande aspekt rör också tillgängligheten. Öppna standarder kan bidra till att den offentliga information som finns på Internet görs tillgänglig för alla, oavsett funktionshinder, programplattform eller ekonomiska förutsättningar. Öppna standarder ger även möjlighet till ett ökat samutnyttjande mellan myndigheter och kan anpassas till de faktiska behoven. En sådan övergång kan också ge kraftiga besparingar i kostnaderna för IT-användningen genom minskat beroende av proprietära programvaror.

Dessutom är det, med hänsyn till arkiveringen av och den framtida forskningen bland elektroniska dokument, mycket viktigt att dessa dokument innehåll kan säkras. Detta görs bäst om filformaten är dokumenterade och välkända, som i fall där öppna standarder används.

Sammantaget anser vi att ett krav på öppna standarder vid offentlig upphandling skulle förbättra situationen för konsumenterna och småföretag och att det är olyckligt att frågan inte på ett adekvat sätt tas upp i utskottets betänkande om upphandlingsfrågor.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2006/07:RRS6 Riksrevisionens styrelses framställning angående statliga bolag och offentlig upphandling:

Riksdagen tillkännager som sin mening att regeringen ska ta initiativ till att genomföra de ändringar i lagen om offentlig upphandling som krävs i syfte att dels införa effektiva sanktioner mot de upphandlande enheter som inte respekterar domstolsbeslut, dels ge tillsynsmyndigheten en starkare roll.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Fi207 av Anders Karlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om lagen om offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att inom EU verka för förändringar av reglerna för EU:s inre marknad.

2006/07:Fi211 av Solveig Ternström och Maria Kornevik Jakobsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om förändringar i lagen om offentlig upphandling för att förändra småskaliga, ideella och personaldrivna omsorgsgivares villkor.

2006/07:Fi212 av Elisabeth Svantesson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att förbättra den officiella statistiken om offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att se över möjligheterna att utveckla en databas om offentliga upphandlingar som möjliggör ekonomisk forskning kring offentlig upphandling.

2006/07:Fi215 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Claes-Göran Brandin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att ratificera ILO:s konvention 94.

2006/07:Fi217 av Josefin Brink m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska säkerställa att kollektivavtal kan och ska krävas vid all offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska ratificera ILO:s konvention 94.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska undanröja de hinder som kan finnas mot beslut om krav på kollektivavtal vid offentlig upphandling.

2006/07:Fi218 av Karla López m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förordning som innebär att alla statliga upphandlingar innehåller en antidiskrimineringsklausul med den lydelse som uppges i motionen.

2006/07:Fi222 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa utmaningsrätt.

2006/07:Fi231 av Hillevi Larsson och Inger Jarl Beck (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att lagstiftningen bör förändras så att det blir omöjligt för en offentlig upphandlare att utestänga offentliga förvaltningar från att delta i upphandlingen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det bör utarbetas förslag till obligatorisk utbildning för offentliga upphandlare till gagn för kvalitet, miljö, jämställdhet och arbetsmiljö.

2006/07:Fi232 av Hillevi Larsson och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att de fackliga organisationernas inflytande och insyn i upphandlingsprocessen stärks.

2006/07:Fi234 av Luciano Astudillo (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten fastslår att man i sin offentliga upphandling avser att inte medverka till brott mot deklarationen om de mänskliga rättigheterna och ILO:s kärnkonventioner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten i sin upphandlingspolicy formulerar övergripande mål om att alla leverantörer ska respektera ILO:s kärnkonventioner genom hela produktionskedjan.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten utreder hur man bäst arbetar med uppföljning av den nya policyn.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten, som ett första steg mot att genomföra den nya policyn, påbörjar en dialog kring mänskliga och fackliga rättigheter med statens leverantörer av livsmedel och arbetskläder.

2006/07:Fi235 av Mats Gerdau (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av lagen om offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till kommuner som inför kundval.

2006/07:Fi237 av Per Bolund (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kräva öppna standarder vid offentlig upphandling av programvara.

2006/07:Fi238 av Christina Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vid revideringen av lagen om offentlig upphandling uttrycka att leverantörer till kommuner och underentreprenörer ska följa de villkor som gäller i enlighet med svenska kollektivavtal.

2006/07:Fi240 av Anne Marie Brodén (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av lagen om offentlig upphandling (LOU) så att det införs ett krav på konkurrensupphandling av all offentlig upphandling exklusivt myndighetsutövning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av LOU så att det införs en utmaningsrätt för företag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av LOU så att det tydliggörs att s.k. kundvalssystem inte omfattas av kravet på offentlig upphandling.

2006/07:Fi251 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ratificera ILO:s konvention 94 om sociala villkor vid offentlig upphandling.

2006/07:Fi257 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lika villkor för entreprenader.

2006/07:Fi259 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lika villkor för entreprenader.

2006/07:Fi260 av Sylvia Lindgren och Christina Axelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vid revidering av lagen om offentlig upphandling uttrycka att leverantörer till stat, landsting och kommuner och de underentreprenörer som dessa använder sig av ska följa gällande svenska kollektivavtal.

2006/07:Fi261 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skärpa upphandlingslagstiftningen.

2006/07:Fi262 av Anne Ludvigsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behov av kvalitetssäkring av offentligt finansierad verksamhet i sociala företag och andra privata utförare.

2006/07:Fi263 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om offentlig upphandling.

2006/07:Fi264 av Kerstin Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på villkor för anställda motsvarande svenska kollektivavtal vid offentlig upphandling.

2006/07:Fi266 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om offentliga upphandlingar.

2006/07:Fi267 av Anders Ygeman och Carin Jämtin (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kollektivavtalsbärande fackförening ska ha rätt att yttra sig över underlaget vid en offentlig upphandling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en lagstiftning liknande den danska vad gäller offentlig upphandling, så att krav på kollektivavtal kan ställas.

2006/07:Fi270 av Jan-Olof Larsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiera en översyn av lagen om offentlig upphandling när det gäller upphandling av tjänster inom vård, skola och omsorg.

2006/07:C321 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att i den statliga upphandlingen genom krav på underleverantörer och importörer följa grundläggande arbetsrätt.